

4. Menadžment i organizacija

Uvod

Studijski program diplomskih akademskih studija Menadžment i organizacija predstavlja nastavak studijskih programa osnovnih akademskih studija na Fakultetu organizacionih nauka Univerziteta u Beogradu. Program je napravljen kao direktni nastavak studijskog programa Menadžment koji se realizuje u okviru osnovnih studija od 1991. godine, ali je namenjen i studentima svih ostalih studijskih programa osnovnih studija fakulteta, kao i svim studentima koji su osnovne studije završili na fakultetima iz naučnog polja tehničko-tehnoloških nauka. Od 2006. godine akademske maste studije iz pojedinih oblasti menadžmenta se realizuju sa velikim uspehom o čemu govori oko 600 upisanih i 300 završenih studenata studijskih grupa iz oblasti Finansijskog menadžmenta, Odnosa s javnošću, Brend menadžmenta, Menadžmenta i dr. Studentima koji su osnovne akademske studije završili na nekom drugom tehničkom fakultetu se u okviru ovog studijskog programa omogućuje da steknu znanja koja će im omogućiti efikasno obavljanje menadžerskih funkcija u delatnostima za koje su se osposobili tokom prethodnog školovanja. Uslov za upis na ovaj studijski program, prelazak sa drugih studijskih programa i drugih fakulteta biće preciznije određeni Statutom i pravilima studija Fakulteta organizacionih nauka.

Program je odgovor na rastuću tražnju u nacionalnom, ali i globalnom okviru, za kadrovima koji su sposobni da primenjuju menadžerska i organizaciona znanja i metode u upravljanju organizacionim sistemima. Kandidatima se ostavlja i mogućnost da posle ovih studija nastave akademsko usavršavanje kroz treći ciklus akademskih studija – doktorske studije. Program je usmeren ka korišćenju sinergetskih prednosti kombinacije tehničke strane menadžmenta i informacionih sistema i tehnologija.

Program traje dva semestra i omogućuje studentima da tokom jedne godine steknu 60 ESPB i naučno zvanje Diplomirani inženjer organizacionih nauka - Master, polaganjem dva obavezna predmeta, tri izborna predmeta, izradom pristupnog i diplomskog (master) rada. Postoji devet studijskih grupa, i to: Menadžment; Evropski biznis i menadžment; Odnosi s javnošću i multimedijalne komunikacije; Organizacija i restrukturiranje poslovnih sistema; Poslovna inteligencija; Upravljanje finansijskim rizikom; Upravljanje ljudskim resursima; Upravljanje projektima i investicijama. Dva izborna predmeta se biraju sa liste od šest specijalizovanih predmeta jedne, a jedan sa svih liste izbornih predmeta studijskog programa. Uslov za upis je sticanje minimalno 240 bodova na osnovnim studijama.

Struktura studijskog programa

Trajanje programa je jedna godina, odnosno dva semestra, sa ukupno 60 ESPB, kada su studenti na osnovnim studijama zaradili najmanje 240 ESPB. Za kandidate koji su završili osnovne akademske studije sa manje od 240 ESPB uradiće se, u skladu sa statutom FON-a, poseban program nastave koji prethodi ovde definisanom jednogodišnjem programu.

U prvom semestru se izvodi nastava na pet predmeta od kojih su dva obavezna a tri izborna i svi donose po 6 ESPB. Fond časova nastave i vežbi na svim predmetima je jednak, 2 časa predavanja i 2 časa vežbi. U drugom semestru se radi pristupni rad i diplomski (master) rad. Pristupni rad se vrednuje sa 10 ESPB, dok diplomski rad donosi 20 ESPB.

U okviru ovog studijskog programa razlikuju se sledeće studijske grupe: Menadžment; Evropski biznis i menadžment; Odnosi s javnošću i multimedijalne komunikacije; Organizacija i restrukturiranje poslovnih sistema; Poslovna inteligencija; Upravljanje finansijskim rizikom; Upravljanje ljudskim resursima; Upravljanje projektima i investicijama.

Sve studijske grupe imaju dva obavezna izborna predmeta a tri predmeta su izborna. Na osnovu obaveznih izbornih predmeta i oblasti iz koje se radi diplomski (masterski) rad određuje se studijska grupa. Dva izborna predmeta se biraju sa liste od šest uže specijalizovanih premeta za tu studijsku grupu, dok se treći može odabrati i sa liste svih izbornih premeta studijskog programa.

Po završetku studijskog programa studenti dobijaju naučno zvanje Diplomirani inženjer organizacionih nauka-Master.

Studijski program Menadžment i organizacija je koncipiran tako da studentima omogući specijalizaciju njihovih znanja u oblasti pojedinih funkcionalnih oblasti menadžmenta savremenih organizacija, sposobnosti da primene savladana teoretska znanja u praksi i da se pripreme za dalje kreativno istraživanje i naučno razvijanje u oblasti pojedinih menadžment funkcija i disciplina.

Način izvođenja studija odvija se putem predavanja i vežbi. Predavanja se obavljaju kroz savremeno kreirane prezentacije, prikaz studija slučajeva, ali i kroz interaktivni rad sa studentima. Vežbe se odvijaju kao auditorne i laboratorijske sa puno praktičnog rada, rešavanja studije slučaja, grupnog rada, simulacije, poslovnih igara, itd. Studenti se uključuju u nastavne aktivnosti putem izrade seminarских i projektnih radova, radu na računarima i posetama preduzećima i institucijama. Na predavanjima i na vežbama se insistira na aktivnoj ulozi studenata.

Svrha studijskog programa

Svrha studijskog programa je obrazovanje studenata za profesiju diplomiranog inženjera organizacionih nauka (master) koji je kvalifikovan da u praksi primenjuje klasična i najnovija menadžerska i organizaciona znanja i metode u upravljanju organizacionim sistemima. Rezultati istraživanja o potrebnim zanimanjima, koja se redovno obavljaju u ekonomski najrazvijenijim zemljama sveta, pokazuju da je trend tražnje za stručnjacima ovog profila i dalje rastući. Slično se može zaključiti i za srpsku privredu, javni sektor, javnu upravu i nevladine organizacije kojima nedostaju profesionalci u oblasti menadžmenta i organizacije o čemu svedoče i rezultati zapošljavanja studenata koji su u prethodnom periodu završili diplomske i poslediplomske studije menadžerskog usmerenja, kao i odgovarajuća zainteresovanost za upis na diplomske akademске studije-master.

Završetkom ovih studija studenti se pripremaju i za nastavak svog akademskog usavršavanja u oblasti menadžmenta i organizacije kroz doktorske studije u oblasti menadžmenta koje se organizuju u trećem ciklusu studija na Fakultetu ili na drugim fakultetima u zemlji ili inostranstvu.

Specifičnost ovog studijskog programa u odnosu na slične kod nas je u orijentaciji na razvoj i primenu kvantitativnih i informatičkih znanja i metoda u postupku rešavanja najsloženijih menadžerskih problema, pripremi i donošenju odluka, analizi postignutih rezultata i komunikaciji i koordinaciji unutar i između organizacionih sistema.

Izučavanje menadžmenta i organizacije, u celini, i pojedinih specifičnih disciplina kao što su finansije, odnosi s javnošću, upravljanje projektima, upravljanje ljudskih resursima i drugo, je postala praksa na većini tehničkih fakulteta i univerziteta kod nas i u svetu. Odnosno, pitanje efikasnosti dostizanja ciljeva je postalo opšte načelo prakse gotovo u svim oblastima ljudskog delovanja, pa je i izučavanje menadžmenta i organizacije u uslovima visoke konkurenkcije dobilo na značaju, a samim tim i studije ovog sadržaja pobuđuju sve veće interesovanje studenata i zaposlenih koji obavljaju vodeće menadžerske poslove u privredi i javnom sektoru.

Za sve studijske grupe ovog studijskog programa je od velikog značaja intenzivno korišćenje računara, informacionih sistema i tehnologija. To daje poseban kvalitet ovako koncipiranom studijskom programu.

Studijski program Menadžment i organizacija je u potpunosti u skladu sa osnovnim zadacima i ciljevima Fakulteta organizacionih nauka i u tom kontekstu Univerziteta u Beogradu. Na Fakultetu organizacionih nauka se na osnovnim studijama izučavaju discipline neophodne za upis na ovaj program (menadžment, organizacija, finansije, marketing, odnosi s javnošću, ekonomija, upravljanje ljudskim resursima, informatika, teorija odlučivanja i dr.)

U skladu s tim, svrha ovog studijskog programa ogleda se, pre svega, u:

- Stvaranju stručnjaka sposobnih za samostalno rešavanje složenih profesionalnih i naučnih problema iz oblasti organizacije i menadžmenta primenom adekvatnih kvantitativnih metoda, ekonomskih i organizacionih modela i saznanja društvenih nauka o funkcionisanju organizacionih sistema;
- Stvaranju kompetentnih stručnjaka sa teorijskim znanjima i praktičnim veštinama, neophodnim za aktivno uključivanje i kvalitetno upravljanje privrednim i neprivrednim organizacijama;
- Formiranju stručnjaka sa razvijenim menadžerskim, liderским i preduzetničkim karakteristikama;

- Obrazovanju kadrova u skladu sa potrebama tržišta i u skladu sa savremenim tendencijama i zahtevima okruženja;

Realizacijom ovog programa školju se diplomirani inženjeri koji poseduju prepoznatljivost i kompetentnost u evropskim i svetskim okvirima, kako po sadržaju studijskog programa tako i po kvalitetu njegovog izvođenja o čemu svedoči njegovo priznavanje u obrazovnim institucijama najrazvijenijih zemalja Evrope i sveta.

Ciljevi studijskog programa

Cilj studijskog programa Menadžment i organizacija i je školovanje diplomiranih inženjera organizacionih nauka koji stiču kompetencije i akademske veštine za rešavanje praktičnih i teorijskih problema privrednih organizacija, javnog sektora i državne uprave, odnosno za rešavanje problema analize i upravljanja organizacionim sistemima u svim onim oblastima u kojima se pokazalo da je efikasno koristiti metodologiju ovih disciplina. Ovo podrazumeva ovladavanje multidisciplinarnim pristupom kao i razvijanje sposobnosti za kreativan i timski rad i za kritičko razmatranje problema i izbor pogodnih metoda za njihovo rešavanje. Pored korišćenja metodologije i savremenih dostignuća pojedinih studijskih grupa, od ključnog značaja za dostizanje ciljeva ovog studijskog programa je razvijanje veština za korišćenje savremenih informacionih sistema, softverskih paketa i drugih relevantnih proizvoda informacionih tehnologija koji su razvijeni kao podrška profesionalcima i naučnicima ovog profila.

Ciljevi programa uključuju obrazovanje u oblasti teorije organizacije i menadžmenta, praktičnih modela organizacionih sistema, procesima donošenja odluka u uslovima savremenih dostignuća nauke i informatike, upravljanja finansijama i rizicima, multimedijalnih komunikacionih sistema, optimalnog razvoja i korišćenja ljudskih resursa, upravljanja projektima i drugo, radi boljeg razumevanja praktičnih i teorijskih problema i lakšeg uključivanja u druge oblike učenja i obrazovanja, posebno na akademskim specijalističkim i doktorskim studijama. Cilj je da se diplomirani inženjeri pripreme za permanentno obrazovanje, praćenje stanja u oblasti i savladavanje novih tehnika koje će se neminovno javljati u vremenu koje dolazi.

Uspešno obavljanje menadžerskih funkcija pored specijalističkih znanja iz pojedinih funkcionalnih oblasti menadžmenta, značajno zavisi od kreativnosti, komunikacionih veština i sposobnosti za timski rad. Zato je jedan od ciljeva ovog programa podsticanje i razvoj kreativnosti studenata kao i njihove spremnosti za uključivanje u timski rad.

Ovaj studijski program se u potpunosti uklapa u ciljeve FON-a na kojem se organizacija i menadžment neguju i razvijaju kao ključne discipline fakulteta od njegovog osnivanja i koji ima reputaciju i zadatak očuvanja statusa vodećeg fakulteta za ove discipline na Univerzitetu u Beogradu.

Ključni ciljevi studijskog programa Menadžment i organizacija su:

- obezbediti razumevanje teorije i prakse međusobno povezanih naučnih disciplina koje obezbeđuju spoznaju, bolje razumevanje i praktično rešavanje problema privrednih i neprivrednih organizacija u cilju podizanja njihove konkurenčnosti, permanentnog razvoja delatnosti i ljudskih resursa;
- obrazovanje studenata za uspešnu primenu stečenih savremenih teorijskih i praktičnih znanja i veština u svojoj profesiji;
- uključivanje studenata sa različitim prethodnim akademskim orijentacijama u izučavanje i primenu dostignuća najsavremenijih disciplina menadžmenta, organizacije, informatike i kvantitativnih metoda u procesu vođenja složenih organizacionih sistema;

Kompetencija diplomiranih studenata

Kroz savladavanje studijskog programa diplomskih akademskih studija Menadžment i organizacija student stiče opšte sposobnosti kao što su:

- Primena metoda, postupaka i procesa istraživanja i analize;
- Sprovođenje problemske analize i sinteze, predviđanje i predlaganje rešenja;
- Preuzimanje inicijative za postizanje ciljeva i aktivno uključivanje u poslovne procese;

- Donošenje kompleksnih odluka, delegiranje odgovornosti, sprovođenje zadataka i efikasno iskorišćavanje potencijala zaposlenih;
- Pisana i usmena komunikacija kroz jasno prikazivanje ili saopštavanje prilagođeno potrebama;
- Samostalno primenjivanje stečenih znanja i rešavanje praktičnih problema;
- Kritičko razmišljanje, kreativno i nezavisno delovanje;

Predmetno-specifične sposobnosti koje student stiče savladavanjem studijskog programa Menadžment i organizacija su:

- Istraživanje, analiza, projektovanje i implementacija poslovnih procesa i organizacije;
- Planiranje, organizovanje, rukovođenje i kontrolisanje poslovnih procesa, poduhvata, funkcija i organizacija;
- Sposobnost rešavanja problema uz upotrebu specijalizovanih metoda i postupaka;
- Povezivanje znanja iz različitih oblasti stečenih tokom edukacije i njihova primena;
- Praćenje i primena savremenih znanja iz predmetnih oblasti;
- Vođenje i usmeravanje delovanja podređenih u toku obavljanja kompleksnih zadataka u oblasti menadžmenta i organizacije;
- Korišćenje najsavremenije informaciono-komunikacione tehnologije i softverske podrške;
- Poznavanje političkog, ekonomskog, socijalnog, tehnološkog i pravnog okruženja preduzeća;
- Samostalno sprovođenje statističke obrade rezultata kao i formulisanje i donošenje odgovarajućih zaključaka;
- Donošenje odluka kroz razvoj alternativnih pravaca delovanja, uzimajući u obzir resurse, ograničenja i organizacione vrednosti;
- Sposobnost timskog rada kao i rada i komuniciranja sa različitim kulturama i profesijama.

Menadžment i organizacija

Menadžment

R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1		Menadžment i organizacija	Obavezан
2		Savremeni strategijski menadžment	Obavezan
3		Liderstvo	Obavezan
4		Izborni predmet	Obavezan
5		Izborni predmet	Obavezan
6		Stručna praksa	Obavezan
7		Pristupni rad	Obavezan
8		Diplomski rad	Obavezan
R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1		Teorija upravljanja projektima	Izborni
2		Menadžment znanja	Izborni
3		Finansijski menadžment	Izborni
4		Marketing menadžment	Izborni
5		Biznis inovacije	Izborni
6		Operativni menadžment	Izborni
7		Projektovanje organizacije i IKT	Izborni

Menadžment i organizacija

Evropski biznis i menadžment

R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1		Menadžment i organizacija	Obavezан
2		Evropsko posovanje i menadžment	Obavezан
3		Ekonomija i organizacija evropske unije	Obavezан
4		Izborni predmet	Obavezан
5		Izborni predmet	Obavezан
6		Stručna praksa	Obavezan
7		Pristupni rad	Obavezan

R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1		Poslovne strategije u Evropskom okruženju	Izborni
2		Internet ekonomija	Izborni
3		Makroekonometrijski modeli	Izborni
4		Upravljanje troškovima	Izborni
5		Zajednički evropski programi inovacija	Izborni

Menadžment i organizacija

Menadžment razvoja

R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1		Menadžment i organizacija	Obavezani
2		Menadžment tehnološkog razvoja	Obavezani
3		Biznis inovacije	Obavezani
4		Izborni predmet	Obavezani
5		Izborni predmet	Obavezani
6		Stručna praksa	Obavezani
7		Pristupni rad	Obavezani
8		Diplomski rad	Obavezani

R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1		Strateške tehnološke kooperacije i preduzetništvo	Izborni
2		Menadžment razvoja novih proizvoda i usluga	Izborni
3		Međunarodno poslovanje i finansije	Izborni
4		Menadžment ljudskih resursa i tehnološki razvoj	Izborni
5		Integrисана softverska rešenja	Izborni
6		Zajednički evropski programi inovacija	Izborni

Menadžment i organizacija

Marketing inženjeringu

R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1		Menadžment i organizacija	Obavezani
2		Brend menadžment	Obavezani
3		Marketing istraživanje i marketing informacioni sistemi	Obavezani
4		Izborni predmet	Obavezani
5		Izborni predmet	Obavezani
6		Stručna praksa	Obavezani
7		Pristupni rad	Obavezani
8		Diplomski rad	Obavezani

R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1		Marketing modeli	Izborni
2		Marketing menadžment	Izborni
3		Multivarijaciona analiza i predviđanje u marketingu	Izborni
4		Upravljanje prodajom	Izborni
5		Upravljanje ključnim kupcima	Izborni

Menadžment i organizacija

Multimedijalne komunikacije i odnosi s javnošću

R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1		Menadžment i organizacija	Obavezani
2		Multimedijalne komunikacije	Obavezani
3		Strateški modeli odnosi s javnošću	Obavezani
4		Izborni predmet	Obavezani
5		Izborni predmet	Obavezani
6		Stručna praksa	Obavezani
7		Pristupni rad	Obavezani

8	Diplomski rad		Obavezan
R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1	Upravljanje integrisanim komunikacijama	Izborni	
2	Interaktivne komunikacije	Izborni	
3	Multimedijalna produkcija	Izborni	
4	Multimedijano oglašavanje	Izborni	
5	Medijske komunikacije	Izborni	

Menadžment i organizacija

Organizacija poslovnih sistema

R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1	Menadžment i organizacija	Obavezan	
2	Projektovanje organizacionih promena - restrukturiranje	Obavezan	
3	Menadžment u kriznim situacijama	Obavezan	
4	Izborni predmet	Obavezan	
5	Izborni predmet	Obavezan	
6	Stručna praksa	Obavezan	
7	Pristupni rad	Obavezan	
8	Diplomski rad	Obavezan	

R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1	Upravljanje performansama i zaradama	Izborni	
2	Organizaciono ponašanje	Izborni	
3	Liderstvo i organizacione promene	Izborni	
4	Starateške i informacione alijanse	Izborni	
5	Projektovanje organizacije i IKT	Izborni	
6	Dinamika poslovnih sistema	Izborni	
7	Dejta majning	Izborni	

Menadžment i organizacija

Menadžment finansijskog rizika

R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1	Menadžment i organizacija	Obavezan	
2	Finansijske institucije	Obavezan	
3	Instrumenti upravljanja finansijskim rizikom	Obavezan	
4	Izborni predmet	Obavezan	
5	Izborni predmet	Obavezan	
6	Stručna praksa	Obavezan	
7	Pristupni rad	Obavezan	
8	Diplomski rad	Obavezan	

R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1	Korporativne finansije	Izborni	
2	Ekonometrija finansijskih tržišta	Izborni	
3	Vrednovanje preduzeća	Izborni	
4	Portfolio menadžment	Izborni	
5	Institucionalni investitori	Izborni	
6	Bankarski menadžment	Izborni	
7	Simulacioni modeli u finansijama	Izborni	

Menadžment i organizacija
veza

Upravljanje ljudskim resursima

R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1	Menadžment i organizacija	Obavezan	
2	Međunarodni menadžment ljudskih resursa	Obavezan	
3	Dizajniranje treninga	Obavezan	
4	Izborni predmet	Obavezan	

5	Izborni predmet	Obavezan	
6	Stručna praksa	Obavezan	
7	Pristupni rad	Obavezan	
8	Diplomski rad	Obavezan	
R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1	Timski rad	Izborni	
2	Radno pravo	Izborni	
3	E-obrazovanje	Izborni	
4	Ekološki menadžment i upravljanje ljudskim resursima	Izborni	
5	Socijani menadžment	Izborni	

Menadžment i organizacija

Upravljanje projektima i investicijama

R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1	Menadžment i organizacija	Obavezan	
2	Teorija upravljanja projektima	Obavezan	
3	Multiprojektno upravljanje	Obavezan	
4	Izborni predmet	Obavezan	
5	Izborni predmet	Obavezan	
6	Stručna praksa	Obavezan	
7	Pristupni rad	Obavezan	
8	Diplomski rad	Obavezan	
R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1	Upravljanje investicionim projektima	Izborni	
2	Upravljanje rizikom projekta	Izborni	
3	Strane direktnе investicije i ekonomski razvoj	Izborni	
4	Upravljanje inovacionim projektima	Izborni	
5	Kost-benefit analiza	Izborni	
6	Investiciono odlučivanje	Izborni	
7	Institucionalni investitori	Izborni	

Menadžment i organizacija

Inženjerska ekonomika

R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1	Menadžment i organizacija	Obavezan	
2	Principi inženjerske ekonomike	Obavezan	
3	Strategije formiranja cena	Obavezan	
4	Izborni predmet	Obavezan	
5	Izborni predmet	Obavezan	
6	Stručna praksa	Obavezan	
7	Pristupni rad	Obavezan	
8	Diplomski rad	Obavezan	
R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1	Poslovni modeli i sofverska podršaka inž. ekonomici	Izborni	
2	Internet ekonomija	Izborni	
3	Troškovi kvaliteta	Izborni	
4	Projektovanje organizacionih promena - restrukturiranje	Izborni	

Menadžment i organizacija

Poslovna inteligencija i odlučivanje

R.br.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	Tip predmeta
1	Menadžment i organizacija	Obavezan	
2	Sistemi poslovne inteligencije	Obavezan	
3	Izabrana poglavlja iz teorije odlučivanja	Obavezan	
4	Izborni predmet	Obavezan	

5	Izborni predmet	Obavezan
6	Stručna praksa	Obavezan
7	Pristupni rad	Obavezan
8	Diplomski rad	Obavezan
<i>R.br.</i>	<i>Šifra predmeta</i>	<i>Naziv predmeta</i>
1	Dejta majning	Izborni
2	Menadžment elektronskog oslovanja	Izborni
3	Skladišta podataka	Izborni
4	Merenje efikasnosti poslovnih sistema	Izborni
5	Teorija igara i poslovne strategije	Izborni
6	Meko računanje i optimizacija	Izborni
7	Izabrana poglavlja iz operacionih istraživanja	Izborni
		Izborni